

a palabra Xusta

unha casa unha paisaxe
unha muller unha mestra
Tita

*“Democracia era unha palabra maldita...
e pensar que na escola se fabricaban os demócratas!”*

Antía Cal, Tita, crea unha escola diferente
en Vigo en 1961: a escola Rosalía de Castro.

COA COLABORACIÓN ESPECIAL DE **JAVIER GUTIÉRREZ · REBECA MONTERO** MÚSICA ORIGINAL **NANI GARCÍA** DIRECTOR DE FOTOGRAFÍA **ALFREDO PÉREZ**

DIRECTORA DE PRODUCCIÓN **ANA BOUZAS** PRODUCCIÓN EXECUTIVA **MIGUEL PIÑEIRO · CARMÉ VARELA · FERNANDO ALFONSÍN**

UN DOCUMENTAL DIRIXIDO POR **MIGUEL PIÑEIRO**

UNHA PRODUCCIÓN DE ATLANTIS MULTIMEDIA S.L.

a palabra
Xusta

Un documental de
MIGUEL PIÑEIRO

*“A palabra xusta, un traballo
delicado e preciosista”*

Pilar Álvarez. El País

**“A PALABRA XUSTA”
150.000 VISIONADOS
EN 48 HORAS EN ELPAIS.COM
GRAZAS!!!**

Queremos chegar máis lonxe coa túa axuda. Para proxectalo
en escolas, concellos, universidades... contacta con
produccion@atlantis-multimedia.com

A palabra xusta

A palabra xusta é un xogo inventado por unha profesora para os seus alumnos. Ao rematar a clase cada neno ten que escribir nun pequeno papel e da forma máis sintética o que aprendeu na clase do día. Se fose posible nunha soa palabra. As respostas póñense na parede e entre todos elixen a mellor: **A palabra xusta**.

Esa profesora chámase Anría Cal Vázquez – Tita, para os seus alumnos-, hoxe ten 92 lúcidos anos e dende a distancia mira aquel tempo no que fundou un colexio e puxo en marcha unha das máis singulares experiencias pedagóxicas da súa contorna.

*“Sensibilidade, compromiso e intelixencia.
A palabra xusta dunha gran mestra”.*

Ángel Gabilondo.
Catedrático de Filosofía.
Universidade Autónoma de Madrid.

Ante a cámara Tita va debullando os seus recordos, os seus pensamentos, a súas emocións. Antía Cal busca para nós **A palabra xusta** para contarnos as súas orixes, a súa infancia, o espertar da súa vocación, o desexo de saber, a súa pelexa para poder estudar, o seu encontro cunha universidade ancorada no pasado, a chegada do grande amor da súa vida, a fundación dunha escola que rompía co establecido... Todo canto a conformou como muller, como mestra e como pedagoga.

Con **A palabra xusta** achegámonos a unha muller singular que fundou o Colexio Rosalía de Castro en Vigo en 1961 e cuxa obra perdurou nos seus alumnos ata hoxe.

“Unha historia que segue o percorrido vital da mestra Antía Cal. Unha traxectoria que encheu de admiración e de emoción a sala do cine. Quen se move no mundo da educación, quen anda na busca dunha educación igualitaria, quen quere que se recoñeza o lugar que as mulleres ocupamos no mundo, non debería deixar de ver A palabra xusta”.

Aurora Marco.

Catedrática na Facultade de Ciencias da Educación da Universidade de Santiago.

A palabra xusta lévanos polas estancias dunha **casa parada no tempo** que desvela ao espectador unha vida tan silenciosa como fructífera. Esa casa é o principio e é tamén a metáfora.

A palabra xusta transita polas **paisaxes do Alto Eume**. A severidade da paisaxe, os seus camiños, os seus bosques, a pegada do home sobre o territorio son obxecto dunha narración visual tan poética como veraz.

“No cine adoro as superproduccións. Moitos escenarios, personaxes de países diferentes, grandes propósitos, historias de amor, magnífica fotografía. A palabra xusta ten todos os ingredientes das superproduccións. A superproducción máis barata da historia do cine”.

Quico Cadaval.
Autor e director teatral.

A palabra xusta é unha viaxe a través da **memoria das cousas**. Os obxectos que enchen os caixóns e os armarios son a memoria sensorial que achega ao espectador a un tempo xa pasado.

A palabra xusta son o pesponto emocional e poético das **cartas que Antón Beiras** escribiu a Tita antes de casar: unha historia de amor que uniría a dous fanáticos do progreso, a evolución científica e a liberdade. A dous namorados de canto hai de humano nas persoas.

“Sen unha soa concesión á tristura inútil ou á derrota, cun tratamento da imaxe que se achega máis á linguaxe cinematográfica que á do documental e que atrapan ao espectador dende o primeiro momento, xerando en nós unha resposta emocional, que se instala no hipotálamo para sempre”.

Ánxela Gracián.
Escritora.

A palabra xusta é a mirada de Miguel Piñeiro -o seu director- sobre o mapa de sulcos que a vida deixou na **pel de Tita**. Esas pegadas na súa pel, envoltas na beleza e a humildade da montaña e a casa, cóllennos da man para facer unha viaxe que transita polos lindeiros do tempo e do espazo.

Breve Biografía de Antía Cal

- 1923.** Nace en La Habana o 18 de abril.
- 1932.** Regresa coa súa familia a Galicia.
- 1940-1945.** Estudia Comercio, Maxisterio e Filosofía e Letras na Universidade Compostelana.
- 1947.** Casa co oftalmólogo Antón Beiras, especialista en estrabismo.
- 1954.** Escribe unha enciclopedia para nenos en galego que merece un premio en Caracas e que nunca chega a editarse.
- 1959 CA.** Escribe un libro de arte tamén en galego para alumnos de primaria que permanece inédito.
- 1961.** Nunha garaxe de Vigo abre as portas do que se había converter nun referente de renovación pedagóxica: a Escola Rosalía de Castro.
- 1962.** O colexio instálase xa na que será a súa sede da rúa Gran Vía de Vigo.
- 1968.** Morre o seu home.
- 1969.** Asiste por primeira vez ás clases da Escola de Estiu Rosa Sensat onde tece unha amizade e unha colaboración que a unen a Marta Mata e Pilar Benejam.
- 1976.** O número de alumnos aumenta moito e o colexio ten que abandonar a súa sede da rúa Gran Vía para pasar ás instalacións que aínda ocupa hoxe. Unha cooperativa de pais merca o colexio e faise cargo da xestión.
- 1988.** Xubilase.
- 2006.** Publícase o libro das súas memorias “Este camiño que fixemos xuntos”.

Premios e distincións

- 1989.** A Consellería de Educación da Xunta de Galicia dálle o seu nome ao Colexio Rural Agrupado de Gondomar (Pontevedra).
- 1994.** Recibe o recoñecemento de Galega Destacada do Colectivo Diálogos 90.
- 2000.** Recibe unha homenaxe na Facultade de Ciencias da Educación de Santiago de Compostela.
- 2004.** Premio Pedrón de Ouro (Padrón, A Coruña).
- 2011.** O Concello de Vigo concédelle o Premio Viguessa Distinguida e dedícalle unha rúa no barrio de Lavadores.
- 2011.** Premio Chairega de Honra (Vilalba, Lugo).
- 2012.** Premio Trasalba. Fundación Otero Pedrayo (Amoeiro, Ourense).
- 2016.** A Consellería de Educación da Xunta de Galicia dálle o seu nome ao Colexio de Muras (Lugo) a petición de pais, veciños e corporación municipal.
- 2016.** O concello de Muras (Lugo) nomea filla adoptiva.

Máis info sobre Antía Cal: https://es.wikipedia.org/wiki/Antía_Cal

A outra voz de A palabra xusta

Antón Beiras García.

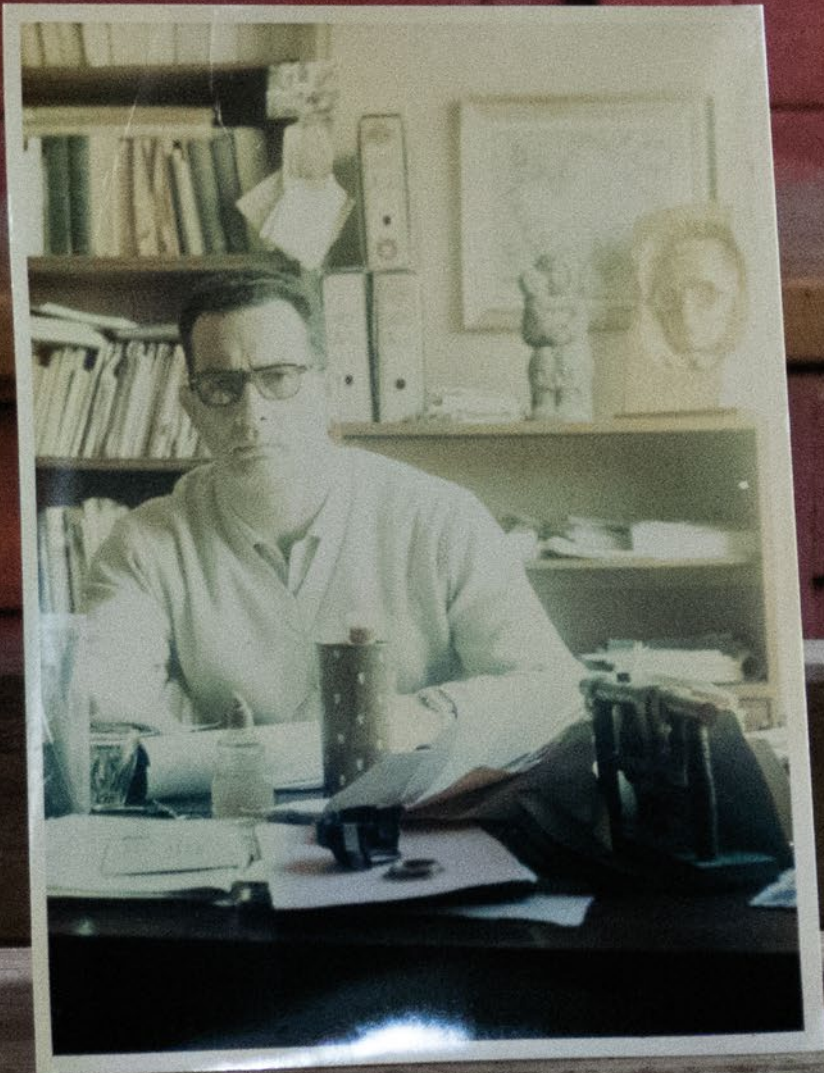
En paralelo ao discurso de Antía Cal escoitamos a voz de Antón Beiras, o seu home a través das cartas que se escribiron no seu noivado.

Son cartas cargadas de lirismo e onde se adiviña o talante e o talento dun home singular. Nesas cartas está xa o médico que empezaba unha prometedora carreira de investigador en oftalmoloxía e máis concretamente en estraboloxía. Tamén o home preocupado polos máis desfavorecidos e polo mundo que o rodea.

Máis info sobre Antón Beiras:

https://es.wikipedia.org/wiki/Antonio_Beiras_García

Algunhas referencias en medios de comunicación a A palabra xusta

A rodaxe e a estrea da película espertou moito interés na prensa. Nestes links pódense consultar varios exemplos:

EL PAÍS

Portada de El País do 8 de Marzo de 2017

Una palabra para Tita

Una palabra para Tita (vídeo)

EL PAÍS estrena el documental 'La palabra justa' en el Día de la Mujer

PRAZA.GAL

"Coa historia de Tita era moi fácil montar un panfeto, pero nós queriamos plasmar a esencia dela".

CRTVG

ZigZag Diario: "Tita, o documental" de Miguel Piñeiro.

Antía Cal, protagonista do documental de Miguel Piñeiro "Tita, a palabra xusta"

Miguel Piñeiro, director de 'Tita, a palabra xusta'

RADIO GALEGA

Miguel Piñeiro dirixe 'A palabra xusta'

LA VOZ DE GALICIA

«A palabra xusta» cuenta la historia de Antía Cal

«Antía Cal se soltó y se dejó llevar»

La gran aventura pedagógica de Antía Cal es de cine

FARO DE VIGO

Antía Cal: "Los niños me lo dieron todo"

Tita, la maestra de la palabra justa

Estreno del documental "A palabra xusta"

ATLÁNTICO DIARIO

'A palabra xusta', 80 minutos para definir o legado de Antía Cal

LA REGIÓN

Tita, o belo relato dunha vida adicada á ensinanza

SERMOSGALIZA.GAL

Estréase en Vigo un documental sobre Antía Cal

MARCA CASTILLO

Ficha técnica

Título: A palabra xusta.

Dirección: Miguel Piñeiro

País: España

Ano: 2016

Duración: 74'

Xénero: Película documental.

Clasificación: Apta para todos os públicos e distintivo Especialmente recomendada para o fomento da igualdade de xénero.

Depósito Legal: C 2211 – 2016

Antía Cal Vázquez é Tita

Javier Gutiérrez é a voz de Antón Beiras

Rebeca Montero é a voz da memoria

Un Documental Dirixido por Miguel Piñeiro

Música Orixinal Nani García

Director de Fotografía Alfredo Pérez Sánchez

Directora de Producción Ana Bouzas Sierra

Producción Executiva Miguel Piñeiro
Carme Varela
Fernando Alfonsín

Axudante de dirección Minia Irene Rey Román

Producción Nati Juncal Portas
Carme Varela Rodríguez
Manuel Iglesia Fernández

Operadores de cámara Alfredo Pérez Sánchez
Lucía Catoira

Técnico de imaxe dixital Víctor Vigo

Son directo

Xavier López Souto

Maquillaxe e perruquería Fina Arias Villajo

Montaxe Clara García Nieto

Postproducción Fernando Alfonsín

Colorista Fernando Alfonsín

Deseño sonoro e mesturas Amín Alí Gago / Wildtrack

Estudos gravación son Wildtrack / Area 5

Deseño gráfico Manuel Iglesia Fernández

Deseño gráfico redes sociais Rocío Cibes
Pablo Vilar Pequeño

Música Nani García

Músicos en "Señor que chora"

Piano Rupert Twine

Violín Gabor Szabo

Músicos en restantes temas

Piano Nani García

Violín Eduardo Coma

Gravado en Estudios Bruar

Técnico de son Javier Ferreiro

Afinador piano Tigran Poghosian

Material de cámara Ovide Maudet SL
Pixel Films SC
Óscar López Corral

Material de iluminación Trípede
Electricidad Moncho y Santomé

Grupo electrógeno Trípede
RTA Recursos Técnicos Artísticos
Siumira As Pontes SL

Asesoría fiscal DMS

Asesoría laboral Fisela

